

TÜRKMENİSTAN

3 AYLIK DIŞ TEMSİLCİLİK RAPORU

Raporlama Dönemi: 2025 Yılı 3. Çeyreği

Hazırlayan: Aşkabat Ticaret Müşavirliği

1- TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

Türkmenistan	2022**	2023**	2024**	2025**
GSYİH (Cari Fiyatlar -Milyar \$)	56,6	62,8	68,6	71,9
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	3	4,5	3	2,3
Kişi Başına Düşen GSYİH (Cari Fiyatlar Bin \$)	9,4	9,8	10,2	10,4
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	11.2	-1.6	4.6	3.9
Dış Ticaret Dengesi (Milyar \$)*	7,3	5,5	4,4	2,8
İhracat (Milyar \$)*	14,7	13,1	12,1	11,2
İthalat (Milyar \$)*	7,4	7,6	7,7	8.4

Kaynak: IMF, *TKM Maliye Bakanlığı-Devlet Dış Ekonomik İşler Bankası, **IMF Tahmini

Türkmenistan'a En Fazla İhracat/İthalat Yapan Ülkeler					
İthalat 2024			İhracat 2024		
Sıra No	Ülke	Değer (USD)	Sıra No	Ülke	Değer (USD)
1	Türkiye	1.096.462.048	1	Çin	9.618.321.000
2	Çin	1.030.093.000	2	Özbekistan	1.485.139.000
3	Kazakistan	335.014.000	3	Türkiye	1.070.508.000
4	Almanya	249.847.000	4	Yunanistan	316.585.000
5	Özbekistan	133.910.000	5	Azerbaycan	303.471.000

Kaynak: Trademap

GENEL EKONOMİK GELİŞMELER

19 Eylül tarihli **Halk Maslahaty (Halk Meclisi)** toplantısında genel ekonomik gelişmelerle ilgili gündeme gelen konular:

➤ **Makroekonomik İstikrar ve Yatırım Politikası:** gayri safi yurtiçi hasıla (GSYH) büyümesi yılbaşından bu yana istikrarlı bir şekilde %6,3 seviyesinde gerçekleşti.

➤ **2025 Yatırım Programı:** 2025 Yatırım Programı kapsamında, toplam 40 milyar 72 milyon manat tutarında sermaye yatırımı planlanmakta. Başlıca odak noktası, üretim ve sosyo-kültürel tesislerin inşası ve modernizasyonu. Devlet Bütçesinden yatırımların %65,6'sı üretim tesislerine, %34,4'ü ise sosyo-kültürel tesislere ayrıldı. Devlet yatırım politikasının etkinliğini artırmak için çalışmalar devam etmekte. Türkmenistan ekonomisine yabancı yatırım çekmek amacıyla düzenlenen uluslararası forumlar, yeni iş bağlantıları kurmak ve ülkenin yatırım potansiyelini sergilemek için elverişli koşullar yaratmakta. Buna paralel olarak, revize edilen "2028 Yılına Kadar Kırsal, Yerleşim, İlçe, Şehir ve İlçe Merkezi Nüfuslarının Sosyal ve Yaşam Koşullarının İyileştirilmesine İlişkin Türkmenistan Devlet Başkanı Ulusal Programı" kapsamında bölgesel ve ulusal projeler hayata geçiriliyor.

➤ **Petrol, Gaz ve Enerji Kompleksi:** petrol ve gaz sektörü, hidrokarbon çıkarma, işleme ve ihracatını genişletmenin yanı sıra uluslararası enerji altyapısına daha derin bir entegrasyon sağlama gibi stratejik görevlerle karşı karşıya.

➤ **TAPI Boru Hattı:** Serkhetabat-Herat güzergahı üzerindeki 'Arkadagyn ak ýoly' olarak bilinen ana bölümde inşaat çalışmaları ilerliyor.

➤ **Galkynysh Sahası:** Ülkenin kaynak tabanını güçlendirmek amacıyla aşamalı geliştirme çalışmaları devam ediyor.

➤ **Türkmenbaşı Petrol Yükleme Terminali:** Türkmenbaşı Petrol Rafinerileri Kompleksi'nde yeni ve modern bir tesis olan petrol yükleme terminali yakın zamanda hizmete girdi. Bu tesis, yurt içinde üretilen hidrokarbonların ihracatını artırarak güvenilir bir ulaşım sağlıyor.

➤ **Elektrik enerjisi sektöründe politika iki noktaya odaklanıyor:** güvenilir ihracat arzı ve kesintisiz yurt içi tedarik.

➤ **Hibrit Güneş-Rüzgar Enerji Santrali:** Kyzylarwat bölgesinde kurulacak olan inşaat, yenilenebilir enerji kaynakları aracılığıyla sektör potansiyelini artırmayı hedefliyor.

➤ **Kombine Çevrim Santrali:** Üretim kapasitesini artırmak amacıyla Türkmenbaşı bölgesinde inşa ediliyor.

➤ **Sanayi, İnşaat ve Altyapı:** İnşaat ve sanayi kompleksindeki devlet politikası, özel girişimciliğin aktif katılımı da dahil olmak üzere yenilikçi üretim geliştirme ve sektör potansiyelinin büyümesine vurgu yapmakta.

➤ **Yapı Malzemeleri:** 2025 yılında Bäherden seramik işletmesi ve cam üretim atölyesi devreye alındı.

➤ **Kimya Sanayi:** Gelecek planlarında birkaç büyük tesis yer alıyor,

1. Türkmenbaşı ilçesinde bir karbamid üretim kompleksi.
2. Ahal'da doğalgazdan benzine dönüşüm tesisinin ikinci fazı.
3. Türkmenabat'ta bir mineral gübre kompleksi.
4. Mary bölgesinde bir mineral gübre fabrikası.

➤ **Ulaşım Altyapısı:** Aşkabat-Türkmenabat yüksek hızlı otoyolunun Mary-Türkmenabat bölümünün inşası ve Kuzey-Güney ulaşım koridoru boyunca bağlantıyı iyileştirmek ve ticareti optimize etmek amacıyla tasarlanan Garabogaz Körfezi'nin üzerinden geçen stratejik açıdan hayati önem taşıyan otomotiv köprüsünün inşası da dahil olmak üzere yol ağının modernizasyonu devam ediyor.

➤ **Tarımsal Sanayi Kompleksi:** Tarım, gıda güvenliğini sağlayan ve istikrarlı üretim sonuçları gösteren, ulusal ekonominin öncü sektörü konumunda. Bu yıl 1,4 milyon tonun üzerinde buğday hasadı yapıldı. Pamuk üretiminin 1,25 milyon ton olması bekleniyor. 2.100 tonun üzerinde koza üretildi.

➤ **Sosyo-Ekonomik Kalkınma:** ekonomi politikasının temel amacı halkın refahının sürekli iyileştirilmesi. Hükümet, istihdamı güvence altına almak için kapsamlı önlemler uygulamakta. 2025 yılı sonuna kadar 3.000'den fazla yeni istihdam hedeflenmekte. Bu çalışmaları sistematize etmek amacıyla, "2030 Yılına Kadar Türkmenistan İşgücü Piyasasının Geliştirilmesi Konsepti" kabul edildi.

➤ **Konut inşaat politikası:**

1. Devlet kaynakları kullanılarak ihtiyaç sahibi vatandaşlara konforlu konutlar inşa etmek.
2. Özellikle genç ailelere yönelik olmak üzere, halka yönelik imtiyazlı ve tüketici kredilerinin istikrarlı bir şekilde genişletilmesi.

3. Bölgelerde yaşam koşullarını iyileştirmeye yönelik yeni modern köy ve yerleşim birimlerinin (Dovletli Mekan, Bağtyly Zaman, Bitaraplyk) kurulmasına yönelik projelerin hayata geçirilmesi.

➤ **Sağlık:** bu alanda yeni tıp merkezlerinin inşaatı ve planlaması devam ediyor. Aşkabat'ta Uluslararası Bilimsel ve Klinik Onkoloji Merkezi'nin inşaatı devam ediyor ve Mary, Balkan ve Lebap illerinde de benzer uluslararası onkoloji merkezlerinin kurulması planlanıyor. Daşoğuz ilinde bir Kadın ve Çocuk Sağlığı Merkezi planlanıyor. Bařkentte ayrıca Uluslararası Pediatri Merkezi ve Diř Merkezi'nin inşaatı da devam ediyor. Ayrıca, Archman Sanatoryumu'nda 400 yataklı bir genişletme kompleksi de geliştiriliyor. Yakın gelecekte Aşkabat'ta Myrat Garryev Devlet Tıp Üniversitesi'nde multidisipliner bir klinik ve İndira Gandhi Ortaokulu Tıp Fakóltesi için yeni bir bina kompleksinin temelleri atılacak. Ayrıca, Aşkabat ve Ahal eyaletindeki Tejen'de multidisipliner klinikler planlanıyor. Ayrıca Mary, Balkan ve Lebap illerinde uluslararası onkoloji merkezlerinin yanı sıra Daşoğuz ilinde bir Kadın-Çocuk Sağlığı Merkezi'nin açılması da planlanıyor.

➤ **Eğitim:** öncelikli görev, uluslararası standartlarda yüksek nitelikli uzmanlar yetiştirmek.

➤ **Uluslararası Ekonomik Entegrasyon:** "Made in Turkmenistan" markalı ürünlere yönelik küresel talep arttı. Uluslararası etkileşimin en önemli örneklerinden biri, Japonya'nın Osaka kentinde düzenlenen 2025 Dünya Fuarı'ndaki Türkmenistan ulusal pavyonu. Tekstil ve halı dokumacılığı gibi ihracata yönelik sektörlerin geliştirilmesine özel önem verilmekte.

Türkmenistan, Körfez Ülkeleriyle Ticaretini Neredeyse On Kat Artırdı; Avrasya Kalkınma Bankası'nın (EDB) raporuna göre, Türkmenistan'ın Körfez İşbirliği Konseyi (KİK) üyesi ülkelerle ticaret hacmi 2024 yılında 2020'ye kıyasla 9,9 kat artarak 2 milyar dolara ulaştı. Bu artışla Türkmenistan, Körfez ülkeleriyle ticaretini en hızlı büyüten Orta Asya ülkeleri arasında yer aldı.

Raporda, Orta Asya bölgesinin genel olarak Körfez ülkeleriyle toplam ticaret hacminin 3,3 milyar dolar olduğu ve bunun 2020'ye göre 4,2 kat artış anlamına geldiği belirtildi. Bölgesel ticarete Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), toplam ticaretin %97'sini gerçekeştirerek açık ara en büyük ortak konumunu sürdürdü. EDB uzmanları, Orta Asya ülkelerinin metalurji ve tarım ürünleri ihracatında büyük potansiyele sahip olduğunu; buna karşılıklı Körfez ülkelerinin otomobil, elektronik ve mücevher ihracatını artırmaya ilgi gösterdiğini ifade etti. 1981'de kurulan KİK, Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve BAE'den oluşuyor

Ocak-Ağustos Döneminde Perakende Ciroosu %13,1 Arttı; Türkmenistan'da 2025 yılının Ocak-Ağustos döneminde perakende ticaret ciroosu %13,1 artış gösterdi. Ekonomi ve Mali İşler Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı Hocamırat Geldimıradov'un açıkladığı verilere göre, aynı dönemde ülkenin GSYİH'si %6,3 oranında büyüdü.

Sektörel bazda büyüme oranları şöyle gerçekeşti: sanayi %1,5, inşaat %7, ulaştırma ve iletişim %11, ticaret %9,8, tarım %4,9 ve hizmetler %8,4. Bu veriler, ülke ekonomisinin çok yönlü bir genişleme süreci içinde olduğunu ortaya koyuyor.

Devlet bütçesi gelirlerinin %100, giderlerinin ise %97,4 oranında yerine getirildiği açıklandı. Büyük ve orta ölçekli işletmelerde ortalama maaşlar %11,9 arttı, tüm finansman kaynaklarından yapılan sermaye yatırımları %10,8 yükseldi.

Türkmenistan, Balkan vilayetinin Türkmenbaşı bölgesinde yeni bir üre tesisi inşa edecek; Türkmenistan Devlet Başkanı, Türkmenhimiya Devlet Şirketi'ne, Balkan vilayetinin Türkmenbaşı bölgesinde yılda 1,155 milyon ton üre üretimi yapacak bir kompleksin tasarımı ve inşası için Japon Mitsubishi Heavy Industries Ltd. ve Türk Gap İnşaat Yatırım ve Dış Ticaret A.Ş. şirketiyle sözleşme imzalama yetkisi veren bir kararname imzaladı.

Kararnameye göre, inşaat çalışmalarının 2026 yılının temmuz ayında başlaması ve tesisin 2030 yılının şubat ayında devreye alınması planlanıyor. Kompleks, ülkenin en büyük ihracata yönelik kimya sanayi tesislerinden biri haline gelecek.

Rusya, Türkmenistan'a Tarım Ürünleri İhracatını %16 Artırdı; Rusya Federal Tarım İhracat Merkezi'nin verilerine göre, Rusya'nın Türkmenistan'a tarım ürünleri ihracatı 2025 yılının ilk yedi ayında 110 milyon doları aşarak bir önceki yılın aynı dönemine göre %16 oranında artış gösterdi. Bu miktar, Rusya'nın Orta Asya ülkelerine yönelik tarım ihracatı içinde Türkmenistan'ın payının giderek büyüdüğünü ortaya koyuyor.

Fiziksel hacim açısından bakıldığında, Türkmenistan'a yapılan tarım ürünleri sevkiyatı 125.000 tonu geçti. İhracatın temelini oluşturan kalemler arasında bitkisel yağlar, et ve süt ürünleri, balık, içecekler, şekerleme ve unlu mamuller yer aldı. En çok ihraç edilen spesifik ürünler ise ayçiçeği yağı, buğday ve çavdar-buğday unu, şeker, margarin ve bebek maması oldu. Bu ürünler, Türkmenistan'ın hem gıda güvenliğini destekleyen hem de iç piyasadaki talebi karşılamada önemli rol oynayan kalemler arasında bulunuyor.

Yetkililer, artışın temel nedenleri arasında lojistik hatlarının istikrarlı hale gelmesi, Rusya-Türkmenistan ticari ilişkilerinin güçlenmesi ve Türkmen pazarında Rus gıda ürünlerine yönelik artan talep olduğunu belirtiyor. Ayrıca, iki ülke arasındaki tarım alanındaki işbirliği, karşılıklı yatırım ve gıda sanayisinde ortak üretim girişimleriyle destekleniyor.

2024 yılında Rusya ile Türkmenistan arasındaki toplam ticaret hacmi 1,6 milyar doları aşmıştı. Bu rakamın 2025 sonunda daha da artması bekleniyor. Özellikle gıda ve tarım sektörlerindeki ticaret artışı, iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin çeşitlenmesi ve enerji dışı alanlarda da sürdürülebilir ticari bağların kurulması açısından stratejik önem taşıyor.

Ocak-Ağustos 2025 Döneminde Türkmenistan-Özbekistan Ticaret Hacmi 677,8 Milyon Doları Aştı; Özbekistan Devlet İstatistik Komitesi tarafından yayımlanan verilere göre, Ocak-Ağustos 2025 döneminde Türkmenistan ile Özbekistan arasındaki ticaret cirosu 677,8 milyon dolara ulaştı. Bu rakam, iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin istikrarlı biçimde gelişmeye devam ettiğini ve ticaret hacminin hedeflenen 2 milyar dolarlık seviyeye doğru ilerlediğini gösteriyor.

Verilere göre, Türkmenistan'ın Özbekistan'a ihracatı 581,6 milyon dolar, Özbekistan'ın Türkmenistan'a ihracatı ise 96,2 milyon dolar olarak gerçekleşti. Böylece, iki ülke arasındaki ticaret dengesinde Türkmenistan lehine belirgin bir fazla oluştu. Bu tablo, Türkmenistan'ın enerji, kimya ve sanayi ürünleri gibi sektörlerdeki ihracat potansiyelini yansıtırken; Özbekistan'ın daha çok tarım ürünleri, gıda, tekstil ve bazı sanayi mallarında ihracat gerçekleştirdiği biliniyor.

Özbekistan'ın toplam dış ticaret cirosu da aynı dönemde kayda değer bir artış gösterdi: 51,4 milyar dolar, 2024 yılının aynı dönemine göre 8,5 milyar dolar daha yüksek bir seviyeye ulaştı. Bu artış, hem Orta Asya ülkeleri arasındaki bölgesel ticaretin güçlendiğini hem de Özbekistan'ın uluslararası ticaretteki entegrasyonunun derinleştiğini ortaya koyuyor.

Türkmenistan ve Özbekistan, son yıllarda karşılıklı ekonomik ilişkilerini çeşitlendirmeyi ve ticaret hacmini artırmayı hedefleyen çok sayıda girişim başlattı. Özellikle 2024 yılında imzalanan

ortak eylem planı, ticaret hacmini 2 milyar dolar seviyesine çıkarma hedefini içeriyor. Bu kapsamda, enerji, ulaştırma, sınır ticareti, tarım ve sanayi işbirliği gibi alanlarda yeni projeler yürütülüyor.

İki ülke arasında karayolu ve demiryolu bağlantılarının modernizasyonu, gümrük geçiş noktalarının dijitalleştirilmesi ve ticaretin kolaylaştırılması yönündeki reformlar, ticaret hacmindeki artışa önemli katkı sağladı. Ayrıca, Türkmenistan'ın ihracat altyapısının güçlenmesi ve Özbekistan'ın artan ithalat talebi, bu büyümede belirleyici oldu.

Uzmanlara göre, mevcut eğilimler devam ederse Türkmenistan-Özbekistan ticaret hacmi 2026 yılına kadar 1 milyar doları aşabilir. Bu süreçte enerji ve ulaştırma sektörlerinin yanı sıra, tarım, tekstil ve gıda işleme alanlarında ortak sanayi bölgeleri kurulması da gündemde.

Genel olarak, iki ülke arasındaki ticaretin artışı, yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda bölgesel entegrasyon ve stratejik ortaklık açısından da önemli bir gelişme olarak değerlendiriliyor.

Türkmenistan Sanayiciler ve Girişimciler Birliği Üye Sayısı 30.000'e Yaklaştı; Türkmenistan Ombudsmanı'nın 2024 yılına ilişkin yıllık raporuna göre, Türkmenistan Sanayiciler ve Girişimciler Birliği (TUB) üye sayısını önemli ölçüde artırarak 29.824'e ulaştı. Raporda, sadece 2024 yılı içerisinde 725 yeni üyenin Birliğe katıldığı, bunların 133'ünün kadın girişimcilerden oluştuğu belirtildi. Bu artış, Türkmenistan'da özel sektörün büyüyen etkisini ve girişimciliğe verilen desteğin sonuçlarını ortaya koyuyor.

Raporda ayrıca, küçük ve orta ölçekli işletmelerin (KOBİ) ülke ekonomisindeki rolünün giderek güçlendiği vurgulandı. 2024 yılı itibarıyla inşaat sektörünün %87,84'ü özel sektörün payına düşerken, bu durum Türkmenistan ekonomisinde girişimciliğin stratejik önem kazandığının altını çiziyor. Özel sektörün bu etkinliği, sadece istihdam yaratmakla kalmayıp ülkenin üretim kapasitesini ve yatırım çeşitliliğini de artırıyor.

Türkmen girişimciler, raporlama döneminde 10'u tarım, 4'ü ticaret, 1'i tekstil ve 2'si sanayi alanında olmak üzere toplam 17 yeni tesisin açılışını gerçekleştirdi. Bu tesislerin faaliyete geçmesiyle 1.329 kişiye istihdam sağlandı. Bu veriler, özel sektörün hem üretim hem de sosyal istihdam boyutunda ekonomiye önemli katkılar sunduğunu gösteriyor.

Mart 2008'de kurulan Türkmenistan Sanayiciler ve Girişimciler Birliği, özel sektör temsilcilerini bir araya getiren, kar amacı gütmeyen bir kamu kuruluşu olarak faaliyet gösteriyor. Birlik, üyelerinin haklarını ve meşru menfaatlerini koruma, iş dünyasının gelişimini destekleme ve ülke genelinde girişimcilik ekosistemini güçlendirme amacı taşıyor.

Türkmenistan'da Buğday Hasadı; Türkmenistan, 2025 yılı buğday hasat kampanyasında 1 milyon 407 bin ton ürün toplayarak hedeflerini gerçekleştirdi.

- Ülke genelinde 690 bin hektardan fazla arazide üretim yapıldı.
- Özel Toprak Fonu aracılığıyla özel üreticilere arazi tahsisi sağlanarak teşvik edildi.
- Devlet, çiftçilere ton başına 2.000 manat ödeme yaparak buğday alım fiyatlarını artırdı.
- Tahıl Yetiştiriciliği Araştırma Enstitüsü yüksek verimli buğday çeşitleri ("Serdar", "Arkadağ", "Pyragy") geliştirerek ürün rotasyonuna dahil etti.

Türkmenistan'da Yeni Cam Üretim Tesisi Hizmete Girdi; 8 Eylül 2025'te Aşkabat'ın kuzeyindeki sanayi kompleksinde ileri teknolojik ekipmanlarla donatılmış yeni bir cam üretim tesisi açıldı. Açılış törenine Türkmenistan Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov katıldı. Günlük 100 ton cam üretim kapasitesine sahip olan tesisin tüm hammadde ihtiyacı, ülkenin zengin kuvars kumu, dolomit, kireçtaşı ve sodyum sülfat kaynaklarından karşılanacak. Tesiste ayrıca ürünlerin uluslararası kalite standartlarına uygunluğunu sağlayan mukavemet, geometrik ölçüm ve dayanıklılık testleri yapan modern laboratuvarlar bulunmaktadır.

Dünyanın önde gelen üreticilerinin ekipmanlarıyla donatılan tesiste otomatik kalite kontrol sistemleri kullanılmakta ve üretim süreci çevre standartlarına uygun olarak yürütülmektedir. Atık yönetimi, enerji verimliliği ve çevresel koruma sistemleri sayesinde toprak ve su kirliliği önlenirken, enerji tasarrufu ve üretim maliyetlerinde düşüş sağlanacaktır.

Yeni tesis, yalnızca ülke içi talebi karşılamakla kalmayıp, ihracat potansiyeline de sahiptir. Türkmenistan'ın uluslararası ulaşım koridorları üzerindeki stratejik konumu, lojistik avantajı sayesinde ürünlerin dış pazarlara rekabetçi şekilde ulaşmasını kolaylaştıracaktır. Üretilen camlar, özellikle gıda ve ilaç sanayisinin yüksek kaliteli ambalaj ihtiyacını karşılayarak bu sektörlerin gelişimine katkıda bulunacaktır.

Fabrika aynı zamanda bölge halkına yüzlerce istihdam olanağı sağlayacaktır. Üretim süreci; yerli hammaddelerin 1.500°C'de eritilmesi, cam kütlelerinin IS cihazında şekillendirilmesi, ardından tavlama fırınlarında soğutulması ve otomatik kalite kontrol hatlarından geçirilmesiyle tamamlanmaktadır.

Türkmenistan'da İşgücü Piyasası Güçleniyor; Türkmenistan'da işgücü piyasası istikrarlı bir büyüme göstermekte ve özel sektör istihdamın ana itici gücü haline gelmektedir. Çalışma ve Sosyal Koruma Bakanlığı verilerine göre, çalışma çağındaki nüfus toplam işgücü kaynaklarının %98,5'ini oluştururken, bu kaynakların yıllık ortalama büyüme hızı %1 seviyesindedir. İstihdam edilen nüfusun %76,1'inin özel sektörde, %23,9'unun ise kamu sektöründe çalışması, son yıllarda özel sektörün hızlı bir şekilde geliştiğini göstermektedir. 2022 nüfus sayımına göre çalışma çağındaki nüfus 4 milyonu aşmış ve toplam nüfusun %57'sine ulaşmıştır. Bu çerçevede hükümet, "2030'a Kadar İşgücü Piyasasının Geliştirilmesi Konsepti"ni kabul ederek işgücü kaynaklarının etkin kullanımını, iş mevzuatının Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) standartlarıyla uyumlaştırılmasını, iş güvenliği ve ücret sistemlerinin modernizasyonunu hedeflemektedir. Ayrıca dijital teknolojilerin devreye alınmasıyla iş ilanlarına erişimin artırılması, istihdam verilerinin şeffaf ve uluslararası standartlara uygun hale getirilmesi planlanmaktadır. Bu adımlar, Türkmenistan'da daha verimli, dijitalleşmiş ve uluslararası normlarla uyumlu bir işgücü piyasasının oluşmasını amaçlamaktadır.

Mitsubishi Heavy Industries, Türkmenistan Gübre Fabrikası ile Servis Sözleşmesi İmzaladı; 18 Temmuz 2025'te, Mitsubishi Heavy Industries Asia Pacific Pte. Ltd. (MHI-AP), Türkmenistan'ın en büyük gübre tesisi Garabogazkarbamid Gübre Fabrikası için 3 yıllık uzun vadeli hizmet sözleşmesi imzaladı. Tesis, Devlet Şirketi Turkmenhimiya (TH) tarafından işletilmektedir.

Sözleşme kapsamında MHI-AP, gaz türbini jeneratörleri, ağır hizmet tipi kompresörler, pompalar ve diğer kritik döner ekipmanlar için yedek parçalar ve sarf malzemeleri sağlayacak; hizmetler Mitsubishi Corporation ile iş birliği içinde yürütülecektir. Amaç, tesisin istikrarlı ve güvenilir operasyonlarını desteklemektir.

Garabogazkarbamid Tesisi, 2018 yılında faaliyete geçmiş olup yıllık 1,15 milyon ton karbamid ve 660 bin ton sentetik amonyak üretim kapasitesine sahiptir ve Orta Asya'nın kendi türündeki en büyük tesislerinden biridir.

MHI-AP, Mitsubishi Heavy Industries Grubu'nun Asya Pasifik operasyonlarını yöneten bir yan kuruluşu olup, bölgedeki altyapı, enerji, kamu hizmetleri ve lojistik alanlarında entegre çözümler sunmaktadır. Bu işbirliği, MHI'nin EPC uygulamalarından tesis operasyonlarına kadar tüm proje yaşam döngüsünde müşterilere destek sağlama stratejisini yansıtmaktadır.

ENERJİ

Orta Karakum'da Yüksek Kaliteli Doğal Gaz Üretimi Başladı; Türkmenistan'ın Orta Karakum Çölü'nde yer alan Atbay gaz kondensat sahasında yürütülen sondaj çalışmaları sonucunda, 241 numaralı üretim kuyusundan endüstriyel düzeyde doğal gaz girişi sağlandı. Çalışmalar, 1.200 metre derinlikte tamamlandı ve 1.104–1.101 metre arasındaki üretim katmanında yapılan patlatma işlemleri sonucunda hidrojen sülfür içermeyen, yüksek saflıkta doğal gaz elde edildi.

Uzmanların tahminine göre, bu kuyudan günlük yaklaşık 215.900 metreküp kaliteli doğal gaz üretililecek. Bu sonuç, bölgedeki doğal gaz potansiyelinin yüksek olduğunu ve yeni sahaların ülkenin enerji üretim kapasitesine önemli katkı sağlayabileceğini gösteriyor.

Devlet enerji şirketi Türkmengaz'ın sondaj ekipleri, aynı zamanda dünyanın en büyük gaz sahalarından biri olan Galkynyş sahasında da yeni üretim kuyularında çalışmalarını sürdürüyor. Bu faaliyetler, Türkmenistan'ın enerji üretiminde istikrarı artırma, ihracat kapasitesini genişletme ve doğal gaz endüstrisini modernleştirme hedefleriyle uyumlu şekilde ilerliyor.

Azerbaycan'da, TAPI ve TAP projelerine ilişkin Türkmen-Afgan toplantısı yapıldı; Türkmenistan Dışişleri Bakanı Raşid Meredov başkanlığındaki Türkmen heyeti, Azerbaycan ziyareti kapsamında 3 Temmuzda Afganistan Ekonomik İşlerden Sorumlu Başbakan Yardımcısı Abdulgani Birader ile bir araya geldi. Görüşmede siyasi, diplomatik, ticari ve ekonomik işbirliği alanındaki güncel konular, enerji ve ulaştırma-iletişim alanlarındaki işbirliği ile Türkmenistan-Afganistan-Pakistan-Hindistan (TAPI) doğal gaz boru hattının inşası, Türkmenistan-Afganistan-Pakistan (TAP) enerji nakil hatları ve fiber optik iletişim hatları konuları ele alındı.

Irak'a gaz satışı; Irak Elektrik Bakanlığı, Türkmenistan'dan gaz alımına yönelik “telafi anlaşması”nın idari şartlarının tamamlandığını duyurdu. Anlaşma, Irak'ın ihtiyaç duyduğu gazın Türkmenistan'dan tedarik edilmesini, karşılığında ise benzer miktarda İran'a gaz verilmesini öngören “Swab” mekanizması üzerine kuruldu. Bu çerçevede Türkmenistan Gaz Bakanı ile Irak Elektrik Bakanı arasında anlaşma yapıldı; ödeme ise telafi mekanizması üzerinden Türkmenistan'a aktarılacak.

Elektrik Bakanlığı sözcüsü Ahmed Musa, İran gazındaki eksiklik nedeniyle Irak'ın Türkmen gazına acil ihtiyaç duyduğunu vurguladı. Bakanlık, gerekli idari işlemleri tamamlarken, Başbakanlık da mali ve idari onay sürecini sürdürüyor. Anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle, Irak'ın elektrik üretiminde istikrarın sağlanması ve gaz açığının kapatılması hedefleniyor.

ULAŞTIRMA

Türkmenistan'da Ulaştırma ve Haberleşme Sektöründe Yeniden Yapılanma; ulaştırma ve iletişim sektörünün yeniden yapılanması kapsamında birçok yeni bakanlık ve devlet kurumu oluşturuldu, ayrıca Ulaştırma ve Haberleşme Kompleksi için Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcılığı pozisyonu getirildi. Yeni kurumlar;

3 Aylık Dış Temsilcilik Raporu 2025 Yılı 3. Çeyreği

- Türkmenistan Demiryolu Ulaştırma Bakanlığı (eski “Türkmen demirýollary” ajansı temelinde)
- Türkmenistan İletişim Bakanlığı (eski “Türkmen aragatnaşyk” ajansı temelinde)
- Türkmenistan Karayolu Taşımacılığı Bakanlığı (eski “Türkmen awtoulaglary” ajansı temelinde)
- Devlet Hizmeti “Türkmen howaýollary” (önceden acente, şimdi devlet hizmeti)
- Türkmenistan Deniz ve Nehir Taşımacılığı Devlet Servisi (önceden acente statüsünden dönüştürüldü)

Yeni atamalar;

- Mammethan Chakiyev – Ulaştırma ve Haberleşme Kompleksi Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı (6 aylık deneme)
- Mammet Akmammedov – Demiryolu Ulaştırma Bakanı
- Begench Annadurdyev – Karayolu Taşımacılığı Bakanı
- Hajmyrat Hudaygulyev – İletişim Bakanı (6 aylık deneme)
- Dovran Saburov – “Türkmen howaýollary” Başkanı
- Azat Şanazarov – Deniz ve Nehir Taşımacılığı Devlet Servisi Başkanı

Türkmenistan’da Yeni Petrol Ürünleri Yükleme Rıhtımı Açıldı; 18 Temmuz 2025’te, Balkan vilayetinde bulunan Türkmenbaşı Petrol Rafinerileri Kompleksi’ne (TCOR) bağlı Kenar işletmesinde yeni bir petrol ürünleri yükleme rıhtımı hizmete açıldı. Açılış törenine Cumhurbaşkanı Serdar Berdimuhamedov katılırken, “Türkmennebit” Devlet Şirketi Başkanı G.Agajanov da hazır bulundu.

Yeni terminal, işletmenin yıllık üretim ve ihracat kapasitesini önemli ölçüde artıracak. Rıhtımın yıllık 2 milyon 60 bin ton petrol ve petrol ürünü yükleme, 1 milyon 150 bin ton boşaltma kapasitesi bulunuyor.

Proje, İngiliz Petro Gas LLP şirketi ile Türkmenbaşı Rafinerileri Kompleksi iş birliğiyle inşa edildi. Tesis, ABD, Almanya ve Hollanda menşeli ileri teknoloji ekipmanlarla donatılarak tam otomasyon sistemiyle çalışacak şekilde tasarlandı.

Yeni rıhtım, modern yangın güvenliği ve çevre koruma standartlarına uygun olup, “akıllı teknoloji” sistemleriyle donatıldı. Bu sayede ham petrolün daha hızlı teslim alınması, işlenmiş ürünlerin gemilere hızlı ve güvenli şekilde yüklenmesi sağlanacak.

Çinli Şirket, Türkmen Demiryolları Dizel Lokomotiflerini Modernize Etti; 18 Temmuz 2025’te, Çin’in CRRC Ziyang Co. Ltd. şirketi, Türkmenistan’a ihraç edilen dizel lokomotiflerin modernizasyonunu ve bakımını tamamladı. Bu lokomotifler, ortalama 20 yıldır faaliyette olan ve 2 milyon kilometreden fazla yol kat etmiş araçlar.

Modernizasyon çalışmaları, 2024 sonunda Türkmenistan Devlet Demiryolları Şirketi ile imzalanan sözleşme kapsamında yürütüldü ve dizel lokomotiflerin teknik iyileştirmelerini kapsadı. Bu proje, Çin’e ihraç edilen dizel lokomotifler için ilk kapsamlı modernizasyon projesi oldu.

Türkmenistan ve CRRC Ziyang arasındaki işbirliği 2004 yılından bu yana devam ediyor ve sadece ürün ihracatını değil, komple araç temini, yedek parça sağlama ve fabrika onarımları gibi tüm üretim zincirini kapsıyor.

Bugüne kadar 294 lokomotif Türkmenistan’a ihraç edildi ve bu lokomotifler, ülke demiryolu taşımacılığının %98’inden fazlasını gerçekleştirmekte. Modernizasyon sonrası lokomotifler, yakında Türkmenistan’a geri gönderilerek yeniden hizmete alınacak.

Sürdürülebilir Ulaşım Yatırım; 18-19 Eylül 2025'te Avaza'da düzenlenen Türkmenistan Yatırım Forumunda, BM Türkmenistan Ofisi Ekonomisti Uladzimir Valetka, sürdürülebilir ulaşımın ticaret, istihdam ve ekonomik büyüme üzerindeki dönüştürücü etkisine dikkat çekti. Türkmenistan'ın bölgesel ulaşım merkezi olarak stratejik önemine vurgu yapan Valetka, modern ve dayanıklı ulaşım altyapısına yatırımların artırılmasının zorunlu olduğunu belirtti.

Türkmenistan, 2015'ten bu yana yaklaşık 15 milyar dolar ulaştırma yatırımı yaparak karayolu, demiryolu, liman ve havalimanı ağını geliştirdi. Bu yatırımların en dikkat çekici örneği, 1,5 milyar dolarlık Türkmenbaşı Uluslararası Limanı oldu. Ulaştırma sektörü, ülke GSYİH'sinin %10,3'ünü oluşturuyor (2023'te 5 milyar dolar) ve toplam istihdamın %6,4'ünü sağlıyor. 2020'ye göre istihdamda %109 artış kaydedildi.

ADB ve UNCTAD verilerine göre, iyileştirilmiş ulaşım altyapısı ticaret maliyetlerini %15-30 oranında azaltabiliyor. Türkmenistan'da ulaşım maliyetleri tarımda üretim maliyetlerinin %10'unu, imalatda %5'ini oluşturuyor. Ülkenin Çin, Avrupa ve Orta Asya ile bağlantılarını güçlendirmesi, ihracat çeşitliliği açısından kilit önem taşıyor.

SPECA bölgesinde (Afganistan, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Türkmenistan, Özbekistan) bağlantı oranı hâlâ dengesiz. Türkmenistan % 68 bağlantı oranıyla ikinci sırada yer alıyor. Valetka, bölgesel entegrasyonun artırılması için eTIR ve eCMR sistemleri gibi dijital çözümlerin yaygınlaştırılması gerektiğini vurguladı.

Türkmenistan'ın Lapis Lazuli ve Orta Koridor üzerindeki rolü, ülkeyi Avrupa-Asya ticaret hattında stratejik bir merkez konumuna getiriyor. Ancak, bu potansiyelin tam kullanımı için ek yatırım ve lojistik kapasite artırımı şart. Valetka, konuşmasını şu mesajla tamamladı; sürdürülebilir ulaşım sürekli yatırım, Türkmenistan'ın ticaret kolaylığını artıracak, istihdam yaratacak, kamu-özel ortaklıklarını güçlendirecek ve genel ekonomik büyümeyi destekleyecektir. Bu yatırımlar, bölgenin sürdürülebilir ve müreffeh geleceği için kritik önemdedir.

Torgundi Limanı Modernizasyonu; Türkmenistan ve Afganistan, Herat ilindeki Torgundi kara limanının modernizasyonu için bir yatırım anlaşması imzaladı. Proje kapsamında limanın altyapısı 5 milyon dolarlık ilk yatırımla geliştirilecek ve depolar ile ticari yüklerin yüklenip boşaltılması için yeni tesisler inşa edilecek.

- Yatırımın finansmanı Türkmenistan tarafından sağlanacak, ancak çalışmalar Afganistan mevzuatına uygun olarak yürütülecek.
- Projenin tamamlanmasının ardından yatırılan fonlar, yeni tesislerin işletmesinden elde edilecek gelirlerle Türkmen şirketine iade edilecek.
- Limanın modernizasyonu, Torgundi-Herat demiryolu hattında yüklerin işlenmesini kolaylaştıracak ve iki ülke arasındaki transit ticareti artıracak.
- Türkmenistan ve Afganistan, elektrik, petrol ve doğalgaz tedariki ile TAPI boru hattı, fiber optik iletişim ve demiryolu altyapısı gibi bölgesel projelerde iş birliğini sürdürüyor.

Bu proje, bölgesel ekonomik iş birliğini güçlendirme ve transit ticaret hacmini artırma açısından önemli bir adım olarak değerlendiriliyor.

İran'ın Yeni Bölgesel Demiryolu Güzergahları; İran Ulusal Demiryolları Şirketi (RAJA) ve Yol-Şehircilik Bakanlığı, komşu ülkelerle bağlantıyı güçlendirecek üç yeni demiryolu hattı açmaya hazırlanıyor. Yeni güzergahlar ve bağlantılar:

1. **Tahran-Ankara hattı:** Mevcut Tahran-Van güzergahının uzantısı olarak doğrudan yolcu tren seferi planlanıyor; iki ay içinde hizmete girmesi bekleniyor. Finansal detaylar (bilet fiyatları vb.) İran ve Türk yetkililerce görüşülüyor.
2. **Tahran-Meşhed-Herat hattı (Afganistan):** İlk etapta Herat yakınlarındaki Rozanak'a ulaşacak; 70 kilometrelik İran tarafındaki bölüm tamamlandıktan sonra Herat'a kadar uzatılacak. Seyahat belgeleriyle ilgili işlemler tamamlandığında çalışmalara başlanacak.
3. **Meşhed-Mary hattı (Türkmenistan):** İran'ın Orta Asya ülkeleriyle ekonomik ve ticari bağlarını güçlendirecek; hattın faaliyete geçmesi, Özbekistan ve Tacikistan'a erişimi de mümkün kılacak.

EĞİTİM

Türkmenistan'da İlk Özel Üniversite Eğitim Hayatına Başladı; Türkmenistan'ın ilk özel üniversitesi olan Uluslararası Sanayiciler ve Girişimciler Üniversitesi, 2025-2026 akademik yılı için öğrenci kabulüne başladı. Haziran 2025'te Cumhurbaşkanı Serdar Berdimuhamedov'un kararnamesiyle kurulan üniversite, Türkmenistan Sanayiciler ve Girişimciler Birliği tarafından hayata geçirildi. Üniversite, özel sektöre nitelikli uzmanlar yetiştirmeyi ve ülkenin dijitalleşme ile sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkı sağlamayı amaçlıyor. 8 hektarlık modern kampüsü; akademik binalar, öğrenci yurtları, spor ve kültür tesisleri, kütüphane ve konferans salonlarıyla donatıldı.

Ekonomi, dijital teknolojiler, mimarlık, inşaat ve tarımsal girişimcilik gibi alanlarda altı fakülte, bir yabancı diller bölümü ve bir mesleki gelişim merkezi bulunuyor. Üniversite, makine mühendisliğinden uluslararası ticarete kadar 15'ten fazla program sunacak ve ilk yıl 500 öğrenci kabul edecek. İngilizce dahil yoğun yabancı dil eğitimi zorunlu olacak. Yeni kurumun, ekonominin modernizasyonunu destekleyen, dijital dönüşümü yönlendiren ve Türkmenistan özel sektörünün ihracat potansiyelini artıracak uzmanları yetiştiren bir entelektüel merkez haline gelmesi hedefleniyor.

İHALE DAVETLERİ

Bu dönemde Türkmenistan'da, 2 adet ro-ro demiryolu feribotu, 1 adet kuru yük gemisi inşası, taşınabilir radyo istasyonları, pamuk tohumu işleme ve yağ çıkarma fabrikası inşaatı, yangın güvenlik ekipmanları, kimyasal ürünler ve yardımcı malzemeler, amonyum nitrat tesisi inşaatı, özel ekipman, şeker üretim tesisi inşaatı, iyot ve brom tesisi inşaatı, gaz jeneratörlerinin revizyonu, bitki koruma ürünleri alımı, gaz türbini motorlarının revizyonu, karbon siyahı üretim tesisi inşaatı, malzeme ve teknik kaynak, yedek parça ve ekipman, römorkör revizyonu, genel tesis, teknolojik ve sondaj ekipmanları, modüler booster gaz kompresör istasyonunun inşaatı ve işletmeye alınması, modüler yükseltici kompresör istasyonunun inşası ve devreye alınması için uluslararası mal ve hizmet alım ihaleleri açılmıştır.

MEVZUAT DEĞİŞİKLİĞİ

Birleşik Devlet Seçmen Kütüğü Yasası; Türkmenistan 1 Ocak 2026'da yürürlüğe girecek Birleşik Devlet Seçmen Kütüğü Yasası'nı kabul etti. Bu yasa, ülke genelinde seçmen kayıtlarının doğru ve şeffaf bir şekilde tutulmasını amaçlıyor. Kütük, seçmenlerin adı, soyadı, doğum tarihi ve oy kullanma adresi gibi temel bilgileri içerecek; seçmen kaydıyla ilgisi olmayan verilerin toplanması yasaklanacak. Merkez Seçim Komisyonu, kütüğün tutulmasını denetleyecek, yerel yönetimler bölgesel düzeyde uygulamayı yönetecek ve vatandaşlar kişisel bilgilerini güncelleme veya kayıt yaptırma hakkına sahip olacak. Dijital seçmen kayıtları, ulusal seçim sisteminin modernizasyonu ve bilgi teknolojisi kullanımının artırılması çabalarının bir parçası olarak seçim ve referandum

listelerinin oluşturulmasında temel veri kaynağı olacak. Yeni yasa, tüm ulusal seçimlere ve referandumlara katılma hakkı bulunan vatandaşları kapsayan Birleşik Devlet Seçmen Kütüğü'nün oluşturulması ve sürdürülmesi için yasal çerçeveyi belirliyor.

FUAR VE KONFERANSLAR

Türkmenistan İhraç Ürünleri Sergisi; 2-5 Temmuz 2025 tarihleri arasında İstanbul Fuar Merkezi'nde Türkmenistan İhraç Ürünleri Sergisi düzenlendi. Açılış törenine Ticaret Bakanı Ömer Bolat, Türkmenistan Tekstil Sanayi Bakanı Nurmuhamet Orazgeldiyev, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Gültepe ile Türkmenistan Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mergen Gurdov da katıldı.

Türkmenistan'dan 19 kamu kurumu ile Türkmenistan Sanayiciler ve Girişimciler Birliği'ne mensup 30'dan fazla özel sektör kuruluşun iştirak ettiği fuarda; sanayi ve tarım ekipmanları, yapı malzemeleri, tekstil, elektronik ve ev eşyaları gibi geniş yelpazede ürünler sergilendi. Türkmenistan'ın sanayileşme politikaları, Arkadağ şehir projelerinin maketleriyle tanıtıldı.

Ayrıca, 2026 yılında Aşkabat'ta Türk İhracat Fuarı'nın 13-15 Şubat 2026 tarihlerinde düzenleneceği duyuruldu. Türkmenistan, aynı zamanda eş zamanlı olarak düzenlenen İstanbul Gıda, İçecek ve Üretim Teknolojileri Fuarı'nın onursal ev sahibi ülkesi oldu.

Kids Expo Türkmenistan Fuarı; 21-23 Ağustos tarihleri arasında Aşkabat'ta düzenlenen fuarda 20'den fazla ülkeden katılımcı yer aldı. Çocuk ürünleri, eğitim teknolojileri ve eğlence projelerinin sergilendiği fuarda robotik yarışmalar, sanal gerçeklikli bilim gösterileri, programlama sınavları, liderlik ve ebeveynlik dersleri ile sanat ve tasarım atölyeleri gibi etkinliklerde yapıldı.

Türkmenistan'ın Ekonomik Başarıları Fuarı; Türkmenistan'ın Bağımsızlık Günü'nün 29. yıldönümüne adanan "Türkmenistan'ın Ekonomik Başarıları" fuarı, 18 Eylül tarihinde Aşkabat'taki Türkmenistan Ticaret ve Sanayi Odası'nda açıldı.

Fuara, kamu sektörü temsilcilerinin yanı sıra spor ve turizm kuruluşları ile yerel özel işletmeler de katılım sağladı. 20 Eylül tarihine kadar devam eden fuarda, bağımsızlık yıllarında Türkmenistan'ın enerji, petrol ve gaz, inşaat, ulaşım, iletişim, tekstil, kimya, tarım ve tıp sektörlerindeki başarıları 70'ten fazla stantta ziyaretçilere tanıtıldı.

2025 Türkmenistan Yatırım Forumu; Türkmenistan'ın yatırım imkanlarının anlatılması amacıyla 18-19 Eylül 2025 tarihinde Türkmenistan'ın Avaza şehrinde 2025 Türkmenistan Yatırım Forumu düzenlenmiştir. Diğer ülkelerin temsilcileri ile uluslararası şirketler ve finans kuruluşlarının katılım sağladığı foruma Türkmenistan'da faaliyet gösteren GAP, Çalık Enerji, GAP Pazarlama, Rönesans, Türkmen Türk Bankası, Coca Cola firmaları ile Türkiye'den gelen 7-8 firmamızın temsilcileri katılım sağlamıştır.

Türkmenistan devletini temsilen Maliye Bakanı ve diğer Bakanlıklardan Bakan Yardımcıları ve bazı kurum başkanlarınca temsil edilmiş, az sayıda Büyükelçi ve diplomat dinleyici olarak katılım sağlamıştır. Azerbaycan'dan iki Bakan Yardımcısı ve Kırgızistan'dan bir Bakan Yardımcısı haricinde diğer ülkelerden üst düzey bir katılım olmadığı görülmüştür.

Daha önceki yatırım forumlarında olduğu gibi bu forumun önceliğinin de enerji ve finans konusunun olduğu değerlendirilmektedir. Tüm konu başlıklarında finans kuruluşlarının yanı sıra enerji alanında faaliyet gösteren uluslararası firmaların temsilcileri konuşmacı olarak yer almıştır.

Bir açılış ve 8 ayrı konu başlığında düzenlenen panel oturumlarında bankalar ve diğer finans kuruluşlarından çok sayıda konuşmacı yer almıştır. Türkmen yetkililer tarafından genel itibariyle

açılan proje ihalelerine daha fazla uluslararası firmanın katılım sağlanmasına yönelik telkinlerde bulunulmuştur.

Konuşmacılardan bazılarının değindiği hususlara ilişkin özet bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Her bir konu başlığında Dünya Bankasının yetkilileri ve özel sektörün desteklenmesinden sorumlu olan Dünya Bankasına bağlı IFC (World Bank Group) yetkilerinin konuşmalarında, bir çok ülkede özellikle inşaat malzemeleri ve kimyasallar üreten özel sektör firmalarına kredi imkanı sağladıklarından bahsedilmiş ve dijitalleşme, çevre, ulaşım ve özel sektörün gelişmesine vurgu yapılmıştır. Ayrıca, diğer ülke örnekleri üzerinden bir anlatımla Türkmenistan'ın da yabancı yatırıma kendisini açması, tek kur sistemine geçmesi, mali politikaların dünya ile bütünleşmesinin yabancı yatırımı artıracak ve ülkenin her yönüyle gelişmesini sağlayacağı anlatılmıştır. Ulaşım konusundaki değerlendirmelerde, Hazar denizinin su seviyesinin 2005-2025 yılları arasında 2,7 metre düştüğü, 2050 yılına kadar en az 2 metre daha azalacağının tahmin edildiği, bu konuya özel önem atfedilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Türkmenistan Maliye ve Ekonomi Bakanı konuşmasında, çevre dostu teknolojilere, dijitalleşmeye ve PPP'ye önem verdiklerinden bahsetmiş, rekabetçi ürünler üreterek iç talebi canlı tutmayı ve ihracatı artırmayı hedeflediklerini, dijitalleşmeyle birlikte basit ve stabil bir vergi sistemi oluşturarak firmaları desteklediklerini, 2024 yılında 12,1 Milyar \$ yatırım yapıldığını, bunun 1,4 Milyar \$'ının yabancı yatırım olduğunu ve bu yatırımların çoğunluğunun kimyasallar ve enerji alanında olduğunu, dış borçlarının milli hasılaya oranının %4,1 gibi çok düşük bir seviyede olduğunu belirtmiştir.

Azerbaycan Ekonomi Bakan Yardımcısı konuşmasında, Azerbaycan ile Türkmenistan arasında ilişkilerin üst düzeyde olduğunu, Türkmenistan'ın elektriğinin Azerbaycan üzerinden batıya transferi konusunda güvence verdiklerini, SOCAR'ın Türkmenistan'da gaz çıkartılmasıyla ilgilendiğini, Hazarda en büyük ticari filonun Azerbaycan'a ait olduğu, Azerbaycan tersanesinde inşası devam eden 8 bin tonluk bir petrol taşıma gemisinin Türkmenistan'a hediye edileceğini, Türkmenistan-Azerbaycan üzerinden taşımaların 2025 ilk 6 ayında %15 artış gösterdiğini, Nahçıvan koridorunun açılmasıyla birlikte Çin-Avrupa arasındaki en önemli rota haline geleceğini ancak hat üzerinde çok daha fazla yatırım yapılması gerektiğini anlatmıştır.

Türkmenistan Dışişleri Bakan Yardımcısı konuşmasında, sanayinin çeşitlendirilmesi, ulaşım, dijitalleşme, yabancı yatırımın artırılması, yeşil ekonomi, öngörülebilirlik ve istikrar, güvenilir ortak olma konularının öncelikleri olduğunu ve Orta Asya'da dostluk ve güveni inşa etmek istediklerini belirtmiştir.

Türkmenistan'ın enerji ve finans alanındaki kurumlarının temsilcilerinin konuşmalarında, gaz rezervlerinin yüksekliğinden bahisle Galkınış gaz sahasının 2. ve 3. Fazlarının geliştirilmesi için uluslararası firmalar ve finans kuruluşları ile çalışmalar yürütüldüğü, bu kapsamda gaz kompresörü, depolama alanları, gaz işleme tesisleri gibi birçok projenin gündemde olacağı, yabancı enerji şirketlerinin gaz sahalarında kar ortaklığı, üretim paylaşımı gibi farklı alternatif iş metodlarıyla gaz çıkartabilmesi için gerekli mevzuatın hazırlandığı, gaz emisyonlarının azaltılması için çalışıldığı, bunun yanı sıra ülke sanayisini çeşitlendirmek için gayret ettikleri, ulaşım önem verildiği, Aşkabat-Mary-Türkmenabat otobanı ve Türkmenbaşı-Garaboğaz otoyolunun tamamlanması ve Türkmenabat-Daşoğuz, Mary-Serhatabat, Gumdağ-Etrek İran sınırına yapılacak otoyollar, Aşkabat-Avaza demiryolu, Afganistan ve İran ile ulaşımındaki demiryolu hatları, diğer yol ve demir yolu projeleriyle birlikte ulaştırmanın daha da önemli ve etkin hale geleceği, gümrük ve vize hizmetlerinin hızlandırılması için çalışmaların sürdürüldüğünden bahsedilmiştir. Ayrıca, yerli kaynak-hammadde-yeteneklere dayalı bir sanayi gelişimi planladıkları, halihazırda milli hasıladaki payı %30'un üzerinde olan sanayinin, Garaboğaz karbamid fabrikası, Kyanly polimer fabrikası

renovasyonu, iyot fabrikası, gazdan benzin üretim tesisi gibi yeni projelerle daha da güçlendirilmesinin hedeflendiği anlatılmıştır.

OECD temsilcisi konuşmasında, ulaştırmanın Türkmenistan için çok önemli olduğundan bahisle, orta koridorun etkin hale getirilebilmesi için, transit dokümanlarının basitleştirilmesi ve hızlandırılması, vizelerin kolaylaştırılması, komşu ülkelerle harmonize bir dijital sistemin kullanılması, bölgesel işbirliğine önem verilmesi, bölge ülkeleriyle harmonize mevzuatın oluşturulması, ulaşım ve gümrük kontrol altyapısının iklim şartlarından en az düzeyde etkilenecek şekilde kurulması, koridorun yönetimine özel sektörü dahil ederek kullanıcıların ihtiyaçlarına göre düzenlemelerin şekillendirilmesi gerektiğini anlatmıştır.

Total Energy, Dragon Oil, Petronas gibi uluslararası enerji şirketleri, etki analizi yapan şirketler, emisyon salınımını azaltma konusunda faaliyet gösteren şirketlerin temsilcileri de yaptıkları konuşmalarda kendi faaliyetlerinden bahsetmişler ve önümüzdeki dönemde petrolden gaz, LNG ve diğer enerji kaynaklarına doğru bir kaymanın olacağı, gazın daha önemli hale geleceğini belirtmişlerdir. Ayrıca, yeni teknolojilerle metan gazı emisyonlarının azaltılmasında daha başarılı olunduğunu anlatmışlardır.

Daewoo firması, yakın zamanda başlayacak Türkmenabat'ta bir gübre fabrikası projesinden bahsetmiş, Kore Eximbankı'nın finanse edeceğini anlatmış, Mizuho firması Türkmenistan'da daha önce birçok projeyi finanse ettiklerinden bahsetmiştir.

Uluslararası Helal Fuarı 2025 (Helal Expo); Türkmenistan, 26–29 Kasım 2025 tarihlerinde İstanbul Fuar Merkezi'nde düzenlenecek Uluslararası Helal Fuarı 2025 (Helal Expo)'ya ulusal pavyonla katılacak. Katılım hazırlıkları, Başbakan Yardımcısı Nokerguly Atagulyyev tarafından hükümet toplantısında Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov'a sunuldu. Fuarda, Türkmen tarım, gıda, tekstil, plastik, ulaştırma, lojistik ve turizm sektörlerinden çok sayıda yerli üretici ve şirketin yer alacağı bildirildi. Cumhurbaşkanı Berdimuhamedov, uluslararası fuarların Türkmenistan'ın ticari ve ekonomik ilişkilerinin geliştirilmesinde önemli bir rol oynadığını vurgulayarak, ülkenin aktif katılımını destekledi ve hazırlıkların titizlikle sürdürülmesi talimatını verdi.

ÖNEMLİ ZİYARETLER VE GÖRÜŞMELER

Türkmenistan Halk Konseyi Başkanı Gurbanguli Berdimuhamedov'un Azerbaycan Ziyareti; Türkmen halkının Ulusal Lideri ve Halk Konseyi Başkanı Gurbanguli Berdimuhamedov, dost ve kardeş ülke Azerbaycan'a resmi bir ziyaret gerçekleştirdi. Ziyaret, iki ülke arasındaki siyasi, ekonomik, kültürel ve insani ilişkilerin güçlendirilmesini amaçlamaktadır. Başkent Aşkabat'tan uğurlanan milli lider, Bakü Haydar Aliyev Uluslararası Havalimanı'nda Azerbaycanlı yetkililer tarafından törenle karşılanmıştır. Ziyaret, Türkmenistan'ın komşu ülkelerle iyi komşuluk ve kardeşlik ilkeleri temelinde yürüttüğü dış politikanın önemli bir yansıması olmuştur.

İlk olarak Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ile Zagulba Sarayı'nda bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşmede, iki ülke arasındaki stratejik ortaklığın yeni bir düzeye taşınması, enerji, ulaştırma, ticaret, kültür, eğitim ve insani alanlarda iş birliğinin artırılması konuları ele alınmıştır.

Taraflar, ulaştırma ve lojistik sektöründeki iş birliğinin bölgesel entegrasyon açısından önemini vurgulamış, ticaret hacmindeki artıştan memnuniyetlerini dile getirmiştir. Kültürel ve manevi bağların güçlendirilmesi, Mahtumkulu, Fuzuli, Nizami ve Seydi gibi ortak edebi şahsiyetler üzerinden dostluğun pekiştirilmesi de görüşmelerde öne çıkmıştır.

Ziyaret kapsamında Gurbanguli Berdimuhamedov Vesayet Altındaki Çocuklara Yardım Vakfı ile Haydar Aliyev Vakfı arasında bir görüşme gerçekleştirilmiş; insani projelerde iş birliğinin artırılması kararlaştırılmıştır.

Milli lider, Azerbaycan Milli Meclisi Başkanı Sahiba Gafarova ile bir araya gelmiştir. Görüşmede parlamentolar arası ilişkilerin güçlendirilmesi, kadın ve gençlik diplomasisi ile bilim ve eğitim forumlarının düzenlenmesi konuları ele alınmıştır. Taraflar, meclis dostluk gruplarının düzenli temaslarını sürdürme konusunda mutabık kalmıştır.

Berdimuhamedov ayrıca Şeref Meydanı'nı ziyaret ederek, Haydar Aliyev ve Azerbaycan Milli Kahramanlarının anıtlarına çelenk koymuştur. Ardından, Kafkas Müslümanları İdaresi Başkanı Şeyhülislam Allahşükür Paşazade ile bir araya gelmiş, dini ve manevi alanlarda iş birliği, genç nesillerin ahlaki eğitimi ve barış temalı diyalogun önemi vurgulanmıştır. Paşazade, Türkmenistan'ın tarafsızlık ilkesine dayalı dış politikasının bölgesel barışa katkı sağladığını belirtmiştir.

Görüşmede, Paşazade 2025 Aralık ayında Aşkabat'ta düzenlenecek 'Uluslararası Barış ve Güven Yılı' konferansına davet edilmiştir. Toplantının ardından Türkmen lider, Şeyhülislam'a Türkmen cübbesi ve seccade hediye etmiş; bu jest iki ülke halklarının kardeşliğinin bir sembolü olarak değerlendirilmiştir.

Ziyaretin son bölümünde milli lider, Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ve sanatçı Emin Ağalarov ile birlikte 'Sea Breeze' rekreasyon kompleksini ziyaret etmiştir. Burada turizm ve altyapı projeleri hakkında bilgi almış, Türkmenistan'ın Avaza Milli Turizm Bölgesi ile benzer nitelikteki bu projenin iki ülke arasında turizm alanında iş birliği imkanları sunduğu belirtilmiştir.

Türkmenistan Halk Konseyi Başkanı Gurbanguli Berdimuhamedov'un Azerbaycan ziyareti, iki ülke arasındaki dostluk ve kardeşlik ilişkilerinin daha da güçlendirilmesi açısından tarihi bir öneme sahiptir. Ziyaret sırasında yapılan temaslar, siyasi, ekonomik, kültürel, insani ve dini alanlarda yeni iş birliği imkanlarının oluşmasına zemin hazırlamıştır. Tarafların stratejik ortaklık, karşılıklı saygı ve güven temelinde yürüttükleri ilişkilerin önümüzdeki dönemde daha da derinleşmesi beklenmektedir.

Ziyaretin genel değerlendirmesi, Türkmenistan ve Azerbaycan'ın ortak tarih, dil, kültür ve manevi değerler üzerine kurulu kardeşlik bağlarının güçlendiği; bölgesel barış, istikrar ve kalkınma hedefleri doğrultusunda iş birliğinin artarak devam edeceği yönündedir.

Üçüncü Birleşmiş Milletler Karayla Çevrili Gelişmekte Olan Ülkeler Konferansı; 5-8 Ağustos 2025 tarihleri arasında Türkmenistan'ın Avaza kentinde düzenlenen Üçüncü Birleşmiş Milletler Karayla Çevrili Gelişmekte Olan Ülkeler Konferansı'nda, devlet ve hükümet başkanları, üst düzey temsilciler, sivil toplum, özel sektör ve akademi paydaşları bir araya gelerek "Ortaklıklar Aracılığıyla Kalkınmanın Teşviki" teması altında denize kıyısı olmayan gelişmekte olan ülkelerin kalkınma gündemini görüştü. Konferansta, 2014-2024 Viyana Eylem Programı ve 2024 Almatı Eylem Programı çerçevesinde, 2024-2034 Avaza Eylem Programı kabul edilerek sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmak için yenilenmiş ve eyleme odaklı bir yol haritası sunuldu.

Katılımcılar, denize kıyısı olmayan ülkelerin karşılaştığı ulaşım, ticaret, altyapı, çevre, enerji ve finansman zorluklarını vurgularken, uluslararası dayanışma, yapısal reformlar, sanayileşme, ekonomik çeşitlenme ve bölgesel entegrasyon konularında destek sağlanmasının önemini kabul etti. Ayrıca, 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi, Paris Anlaşması, Sendai Afet Riskini Azaltma Çerçevesi ve biyolojik çeşitlilik sözleşmeleri gibi uluslararası çerçevelere bağlılık yinelendi. Konferansta, 2024-2034 Avaza Eylem Programı kapsamında beş temel öncelik belirlendi: yapısal reformlar ve inovasyon, ticaret ve bölgesel entegrasyon, transit ve ulaştırma altyapısı, uyum ve iklim/afet kırılganlığının azaltılması ve uygulama araçları ile koordinasyonun güçlendirilmesi.

Programın uygulanması için çok taraflı kalkınma bankaları, Birleşmiş Milletler sistemleri ve diğer paydaşların aktif katılımı ve finansal destek sağlanması vurgulandı. Avaza Eylem Programı ile altyapı yatırımları, dijital ticaret, enerji ve ulaştırma entegrasyonu, bölgesel iş birliği ve Güney-Güney işbirliği gibi alanlarda somut ilerleme hedefleniyor. Katılımcılar, ulusal ve uluslararası düzeylerde izleme ve koordinasyon mekanizmalarının güçlendirilmesi gerektiğini belirterek, tüm taahhütlerin 2024-2034 dönemi boyunca uygulanması için kararlılıklarını ifade etti.

Azerbaycan-Türkmenistan-Özbekistan zirvesi; 22 Ağustos 2025 tarihinde Türkmenistan'ın Avaza Bölgesi'nde Azerbaycan, Türkmenistan ve Özbekistan liderlerinin katılımıyla üçlü zirve gerçekleştirildi. Zirveye Türkmenistan Halk Maslahatları Başkanı Gurbanguli Berdimuhamedov, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ve Özbekistan Cumhurbaşkanı Şavkat Mirziyoyev katıldı. Toplantıda ticaret-ekonomi, ulaştırma-iletişim, enerji ve insani alanlarda çok taraflı iş birliğinin geliştirilmesi ele alındı ve ulaştırma, havacılık, gemi inşa, ticaret ve bölgesel iş birliğini kapsayan altı belge imzalandı.

Zirvede transit koridorlarının geliştirilmesi ve ulusal ulaşım sistemlerinin entegrasyonu üzerinde duruldu; Türkmenbaşı ve Bakü limanlarının etkin kullanımı ve Hazar Denizi'nde lojistik altyapının güçlendirilmesi konularında mutabakat sağlandı. Enerji alanında hidrokarbon yataklarının ortak geliştirilmesi ve elektrik ihracatı fırsatları değerlendirildi. Ticaret ve sanayi iş birliğinde ise ulusal üreticilerin karşılıklı tedarikini teşvik etmek, üç ülke topraklarında yeni yatırım projeleri hayata geçirmek ve 2026-2035 dönemini kapsayan Ortak Yatırım Programı'nın geliştirilmesi üzerinde anlaşmaya varıldı.

Ayrıca su kaynaklarının akılcı kullanımı, çevresel tehditlerle mücadele ve kültürel-turizm iş birliği konuları ele alındı; Türkmenistan'ın hediyesi olarak Azerbaycan'ın Fuzuli şehrine bir cami inşa edilmesi kararlaştırıldı. Zirve sonucunda bir yol haritası oluşturulacak ve üçlü iş birliği formatının uygulanması ilgili bakanlıklara devredilecek. Toplantı, Türkmenistan ile Azerbaycan arasındaki uzun süredir mesafeli ilişkilerin normalleşmesine katkı sağlarken, Zengezur Koridoru'nun açılması ve Orta Koridor'un İran'a uygulanan ambargoların aşılmasında kritik rol oynaması öngörülmüyor.

Türkmenistan Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov'un Çin Ziyareti; 2 Eylül 2025'te Türkmenistan Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov, Çin Halk Cumhuriyeti Devlet Başkanı Şi Cinping ile Pekin'de resmi bir görüşme gerçekleştirdi. Ziyaret, iki ülke arasındaki kapsamlı stratejik ortaklığın güçlendirilmesi ve çok yönlü iş birliğinin derinleştirilmesi açısından tarihi bir önem taşıdı.

Görüşmede taraflar, siyasi, ekonomik, enerji, ulaştırma, kültürel ve eğitim alanlarındaki iş birliği konularını ele aldı. Şi Cinping, Türkmenistan'ın daimi tarafsızlık statüsünü desteklediklerini vurgularken, Berdimuhamedov da Çin'in "İnsanlık İçin Ortak Bir Geleceğe Sahip Bir Topluluk" konseptinin Türkmenistan'ın barış ve karşılıklı güven felsefesiyle uyumlu olduğunu belirtti. Liderler, iki ülkenin uluslararası kuruluşlarda, özellikle Birleşmiş Milletler çerçevesinde yakın iş birliği içinde olduklarını teyit etti.

Ekonomik ilişkilerde enerji sektörü stratejik öneme sahip oldu. Berdimuhamedov, Çinli şirketin "Galkınış" gaz sahasının dördüncü etabının geliştirilmesi ihalesini kazanmasından dolayı Şi Cinping'i tebrik etti. Taraflar, bu alandaki iş birliğini "Genel Anlaşma" temelinde sürdürme kararı aldı. Şi Cinping ise bu iş birliğinin Çin için bir onur olduğunu belirterek, projelerin uygulanmasına yönelik çalışmaların sürdüğünü ifade etti.

Ayrıca iki ülke, "Tek Kuşak, Tek Yol" girişimi ile Türkmenistan'ın "Büyük İpek Yolu'nun Yeniden Canlandırılması" stratejisinin örtüştüğünü vurguladı. Ulaştırma, lojistik ve altyapı alanlarında iş birliğinin artırılması kararlaştırıldı. Eğitim, bilim ve kültür alanlarında da ilişkilerin

genişletilmesi üzerinde duruldu; özellikle Türkmen öğrencilerin Çin üniversitelerinde eğitimine ve kültürel miras projelerine destek konuları görüşüldü.

Ziyaret kapsamında, iki ülke kurumları arasında dört önemli Mutabakat Zaptı imzalandı:

1. Türkmenistan Uluslararası İlişkiler Enstitüsü ile Lanzhou Üniversitesi arasında akademik iş birliği,
2. Türkmenistan Maliye ve Ekonomi Bakanlığı ile Çin Ulusal Fikri Mülkiyet Ofisi arasında fikri mülkiyet alanında iş birliği,
3. Saparmyrat Türkmenbaşı Güzel Sanatlar Müzesi ile Çin Ulusal Müzesi arasında kültürel iş birliği,
4. Altyn Asyr elektronik gazetesi ile Çin medyası arasında basın ve bilgi alışverişi iş birliği.

Türkmenistan Cumhurbaşkanı'nın BM 80. Genel Kurulu Konuşması ve İkili Temasları; Türkmenistan Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov, 23 Eylül 2025 tarihinde New York'ta gerçekleştirilen BM Genel Kurulu'nun 80. oturumunda yaptığı konuşmada, ülkesinin kalıcı tarafsızlık politikasını küresel barış, güvenlik ve sürdürülebilir kalkınma vizyonunun temeli olarak tanımladı. Konuşmasında, uluslararası ilişkilerde karşılıklı saygı, anlayış ve diyalog ilkelerinin yeniden güçlendirilmesi gerektiğini vurguladı.

Cumhurbaşkanı, “Barış ve Güvenlik İçin Tarafsızlık” başlıklı özel bir gündem maddesinin BM oturumlarına eklenmesini önerdi ve “Uluslararası Barış, Güvenlik ve Sürdürülebilir Kalkınma Sürecinin Korunması ve Güçlendirilmesinde Tarafsızlık Politikasının Rolü” konulu bir karar tasarısının Türkmenistan tarafından sunulacağını açıkladı.

Berdimuhamedov ayrıca, 2025 yılının BM tarafından “Uluslararası Barış ve Güven Yılı” ilan edilmesi nedeniyle, Türkmenistan'ın bu temaya adanmış üst düzey bir uluslararası foruma ev sahipliği yapacağını bildirdi. Bunun yanında, “Barış ve Güven Kültürü Üzerine Dünya Zirvesi” düzenlenmesini önererek, ülkeler arasında güven ve dayanışmayı güçlendirecek yeni bir küresel diyalog zemini oluşturmayı amaçladığını belirtti.

Türkmen lider, devletlerin egemenliğine ve toprak bütünlüğüne saygı temelinde, uluslararası ilişkiler için evrensel bir çerçeve oluşturacak “Küresel Uluslararası Güven Yasası” geliştirilmesi çağrısında bulundu. Orta Asya'nın, tarih boyunca Doğu ile Batı arasında bir medeniyet köprüsü olduğunu hatırlatarak, bölgenin bu barışçıl misyonu yeniden canlandırması gerektiğini ifade etti.

Ulaştırma ve enerji alanlarında da önemli girişimler duyuran Berdimuhamedov, 2026–2035 döneminin “BM Sürdürülebilir Ulaşım On Yılı” ilan edilmesi için bir karar taslağı sunacaklarını belirtti. Ayrıca “Sürdürülebilir Kalkınmada Güvenilir Enerji Bağlantısının Rolü” konulu yeni bir BM kararının hazırlanmakta olduğunu açıkladı.

Konuşmasının dijital dönüşüm bölümünde, Türkmenistan lideri, dijitalleşmenin siyasetleştirilmemesi ve gelişmekte olan ülkelerin çıkarlarını da kapsamı gerektiğini vurguladı. Bu kapsamda, “Dijital Entegrasyon için Dünya Platformu” kurulması önerisini dile getirerek, bilgi teknolojilerinin barış ve güvenlik aleyhine kullanılmasının önlenmesi gerektiğini söyledi.

Türkmenistan ayrıca, çevre konularında da BM girişimlerini sürdürme kararlılığını yineledi. 78. oturumda başlatılan “Hazar Çevre Girişimi”nin bu yıl da devam edeceğini bildirdi. Berdimuhamedov, Türkmenistan'ın tüm uluslararası adımlarını BM Şartı ilkeleri doğrultusunda değerlendirdiğini ve BM'yi küresel barışın meşru teminatı olarak gördüğünü vurguladı.

BM Genel Kurulu çerçevesinde Berdimuhamedov, BM Genel Sekreteri António Guterres ile özel bir görüşme gerçekleştirdi. Görüşmede, Türkmenistan'ın BM ile çok yönlü işbirliğini derinleştirme kararlılığı teyit edildi. Guterres, ülkenin tarafsızlık temelli politikalarının küresel

istikrara katkısını övdü ve Avaza’da düzenlenen 3. BM Karayla Çevrili Ülkeler Konferansı’nın başarılı organizasyonu için Türkmenistan’a teşekkür etti.

Türkmenistan Devlet Başkanı, Guterres’i 12 Aralık 2025’te Aşgabat’ta düzenlenecek “Uluslararası Barış ve Güven Forumu”na davet etti. BM Genel Sekreteri, daveti memnuniyetle kabul ederek, Türkmenistan’ın Orta Asya’da barış kültürünün gelişimine öncülük ettiğini belirtti.

New York temasları kapsamında Berdimuhamedov ayrıca, Kuveyt Veliht Prensi Şeyh Sabah El-Halid El-Sabah ile bir araya geldi. Görüşmede, enerji ve ulaştırma alanlarında işbirliği, TAPI doğalgaz boru hattı gibi bölgesel projelerin ilerletilmesi ve ticaret hacminin artırılması konuları ele alındı. Türkmenistan lideri, Kuveyt’i Aralık ayında Aşgabat’ta yapılacak uluslararası foruma davet etti.

Kuveyt tarafı, Türkmenistan’ın olumlu tarafsızlık politikasını övgüyle değerlendirerek, ülkenin bölgesel barış ve istikrara katkısının yüksek önem taşıdığını belirtti. Taraflar, enerji, ulaştırma, kültür ve eğitim alanlarında somut ortak projeler geliştirme yönünde mutabık kaldılar.

Türkmenistan Cumhurbaşkanı ayrıca Esvatini Kralı III. Mswati, Avusturya Cumhurbaşkanı Aleksandr Van der Bellen, Portekiz Cumhurbaşkanı Marcelo Rebelo de Sousa ve İsviçre Konfederasyonu Başkanı Karin Keller-Sutter ile de ikili temaslarda bulundu.

Esvatini Kralı, Avaza Konferansı’nın başarılı düzenlenmesi nedeniyle Türkmenistan’a teşekkür ederken, iki ülke arasında diplomatik ilişkilerin kurulmasının yeni bir işbirliği dönemini başlatacağı ifade edildi. Avusturya ile yapılan görüşmede, iki ülkenin tarafsızlık politikaları temelinde ekonomik ve teknik işbirliğinin güçlendirilmesi, ulaşım ve enerji ekipmanları tedarikinde işbirliği fırsatları ele alındı.

Portekiz Cumhurbaşkanı ile görüşmede, dostane ilişkilerin geliştirilmesi ve BM çerçevesindeki karşılıklı desteğin sürdürülmesi vurgulandı. İsviçre Cumhurbaşkanı ile yapılan görüşmede ise finans, yeşil enerji ve ilaç sanayi alanlarında ortak yatırım potansiyeli ön plana çıktı.

Tüm görüşmelerde Türkmenistan Cumhurbaşkanı, tarafsızlık temelli dış politikanın değişmez ilkesini yinelerken, ülkesinin BM’ye bağlı tüm kurumlarla stratejik ortaklığını derinleştirme kararlılığını dile getirdi. Görüşmeler sonunda tüm liderler, 12 Aralık 2025’te Aşgabat’ta düzenlenecek Uluslararası Barış ve Güven Forumu’na davet edildi.

Türkmenistan’ın 34. Bağımsızlık Yıldönümü Kutlamaları; Türkmenistan, bağımsızlığının 34. yıldönümünü 27 Eylül 2025’te Aşgabat’taki Devlet Tribünü kompleksi önünde düzenlenen geniş katılımlı askeri ve sivil geçit töreniyle kutladı. Törene Cumhurbaşkanı Serdar Berdimuhamedov, devlet erkânı, askeri yetkililer ve vatandaşlar katıldı.

Etkinlik, Türkmenistan Devlet Bayrağı ve Silahlı Kuvvetlerin savaş sancaklarının taşındığı tören yürüyüşüyle başladı. Ardından Berdimuhamedov Özel Harp Okulu ve diğer askeri eğitim kurumlarından öğrenciler, kadın askerler ve özel birlikler geçit yaptı.

Törende, modern askeri teçhizat ve araçlar sergilendi. Bunlar arasında T-90S tankları, BMP-3 piyade araçları, Bayraktar TB2 insansız hava araçları, A-29 Super Tucano, Su-25, Mig-29 savaş uçakları ile Mi-17V-5 ve Agusta tipi helikopterler yer aldı. Ayrıca İNKAS TITAN, NIMR, NAVY KIRPI MRAP, Typhoon gibi zırhlı araçlar ve FD-2000, FM-90, ZU-23 gibi topçu ve uçaksavar sistemleri geçit sırasında tanıtıldı.

Tören sırasında Hazar Limanı filosunun canlı yayını da büyük ekranlarda gösterildi. Askerî bölümün ardından, bakanlıklar, kamu kurumları ve sivil kuruluşların katılımıyla yapılan sivil geçit töreni düzenlendi.

Aynı gün Cumhurbaşkanı Berdimuhamedov, Bağımsızlık Anıtı'na çiçek koyma törenine başkanlık etti. Günün sonunda Älem Kültür ve Eğlence Merkezi'nde düzenlenen konser ve havai fişek gösterisiyle kutlamalar sona erdi.

Türkmenistan Devlet Başkanı Bouygues Şirketi Yöneticilerini Kabul Etti; 26 Eylül 2025'te Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov, Türkmenistan'ın bağımsızlığının 34. yıldönümü kutlamaları kapsamında ülkeye gelen Bouygues Şirketler Grubu Başkanı Martin Bouygues ve beraberindeki heyeti kabul etti. Görüşmede, şirketin Türkmenistan'daki uzun vadeli faaliyetleri ve yeni iş birliği olanakları ele alındı.

Cumhurbaşkanı, Bouygues'in 30 yılı aşkın süredir Türkmenistan'da güvenilir bir ortak olarak faaliyet gösterdiğini, inşaat ve mühendislik projeleriyle ülkenin mimari kimliğine ve ekonomik kalkınmasına önemli katkılar sunduğunu vurguladı. Ayrıca Devlet Başkanı, Türkmenistan'ın ileri teknoloji ve sürdürülebilir kalkınma odaklı projelerde yeni ortaklıklara açık olduğunu belirtti ve Bouygues'in yeni tekliflerinin değerlendirilmesine hazır olduklarını söyledi.

Türkmenistan Devlet Başkanı'nın Toyo Mühendislik ve IGN FI Şirketleriyle Görüşmeleri; 28 Eylül 2025'te Türkmenistan Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov, ülkenin bağımsızlığının 34. yıl dönümü kutlamaları kapsamında iki önemli yabancı şirketin üst düzey yöneticileriyle ayrı ayrı görüşmeler gerçekleştirdi.

İlk olarak Japonya'nın Toyo Engineering Corporation Başkanı ve CEO'su Eiji Hosoi ile yapılan görüşmede, Türkmenistan-Japonya ilişkilerinin enerji, kimya ve inşaat sektörlerinde uzun yıllara dayanan güçlü iş birliği temellerine vurgu yapıldı. Cumhurbaşkanı Berdimuhamedov, Toyo'nun Kiyany gaz-kimya kompleksi gibi projelerdeki rolünü örnek göstererek, şirketin Türkmenistan ekonomisinin sanayileşmesine önemli katkılar sunduğunu belirtti. Hosoi, ülkesinin ve şirketinin Türkmenistan'daki yatırımlardan duyduğu memnuniyeti ifade ederek, iş birliğini yeni alanlarda sürdürme taahhüdünde bulundu.

Aynı gün Fransa merkezli IGN FI şirketinin Yönetim Kurulu Başkanı Olivier Deloumeau ile yapılan görüşmede ise tarım sektöründe dijitalleşme ve modernizasyon konuları ele alındı. Devlet Başkanı, tarımsal sanayi kompleksinin geliştirilmesi ve gıda güvenliğinin artırılması hedeflerinin devlet politikasının merkezinde yer aldığını belirtti. IGN FI'nin jeomatik, coğrafi bilgi sistemleri ve arazi yönetimi konularındaki uzmanlığı nedeniyle iş birliği potansiyelinin yüksek olduğu vurgulandı.

Her iki görüşmede de Türkmenistan'ın ileri teknolojiye dayalı, sürdürülebilir kalkınma yaklaşımı çerçevesinde uluslararası ortaklıklara açık olduğu vurgulanırken, taraflar yeni yatırım ve proje tekliflerini değerlendirme konusunda karşılıklı istekliliklerini dile getirdiler.

Türkmenistan Devlet Başkanı, Japonya Uluslararası İşbirliği Bankası Başkan Yardımcısını Kabul Etti; 5 Eylül 2025'te Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov, Japonya Uluslararası İşbirliği Bankası (JBIC) Başkan Yardımcısı Kazuhiko Amakawa ile görüştü. Görüşmede, Türkmenistan ile Japonya arasındaki ekonomik ve finansal iş birliği değerlendirildi.

Cumhurbaşkanı, iki ülke ilişkilerinin karşılıklı saygı ve eşitlik temelinde geliştiğini, Japon şirketlerinin Türkmenistan ekonomisine önemli katkılar sağladığını vurguladı. Amakawa ise Türkmenistan'daki reformların yatırım için elverişli bir ortam oluşturduğunu, JBIC'in yeni iş birliği alanlarını geliştirmeye kararlı olduğunu belirtti.

Görüşme sonunda taraflar, ilişkilerin karşılıklı fayda ilkesi doğrultusunda daha da güçlendirileceğini teyit etti.

Türkmen Halkının Milli Lideri Arkadag Gurbanguli Berdimuhamedov'un Türk Şirketlerinin Başkanlarıyla Görüşmeleri; 26 Eylül 2025'te, Türkmenistan Halk Konseyi Başkanı

ve Türkmen halkının Milli Lideri Gurbanguli Berdimuhamedov, ülkenin bağımsızlığının 34. yıldönümü kutlamaları vesilesiyle ülkeye gelen Çalık Holding ve Rönesans Holding yöneticilerini ayrı ayrı kabul etti.

Çalık Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Çalık ile yapılan görüşmede, iki ülke arasındaki kardeşlik ve ekonomik iş birliğinin enerji, inşaat, tekstil ve sağlık gibi birçok sektörde başarıyla ilerlediği belirtildi. Milli Lider, Çalık Holding'in Türkmenistan'daki projelerde güvenilir bir ortak olarak önemli rol üstlendiğini ve yenilikçi teknolojilerle katkı sunduğunu vurguladı. Ahmet Çalık da Türkmenistan'ın kalkınma sürecine destek vermekten onur duyduğunu belirterek, şirketin yükümlülüklerini yüksek kaliteyle yerine getirmeye devam edeceğini ifade etti.

Rönesans Holding Yönetim Kurulu Başkanı Erman Ilıcak ile yapılan görüşmede ise şirketin Türkmenistan'daki uzun soluklu faaliyetleri, özellikle kentsel gelişim, petrol-gaz ve kimya sanayi projeleri ele alındı. Milli Lider, Rönesans Holding'in çalışmalarını takdirle karşılayarak, projelerde uluslararası standartların uygulandığını ve şirketin güvenilirliğini kanıtladığını belirtti.

Her iki görüşmede de Türkmenistan ile Türkiye arasındaki tarihi, kültürel ve ekonomik bağların güçlendiği vurgulandı. Türkmen tarafı, Türk şirketlerinin katkılarından duyulan memnuniyeti dile getirerek, karşılıklı yarara dayalı iş birliğinin gelecekte de artarak süreceğini ifade etti.

Türkmenistan Dışişleri Bakanı'nın BM Görüşmeleri; 22 Eylül 2025'te BM Genel Kurulu kapsamında Türkmenistan Dışişleri Bakanı Raşid Meredov, BM Genel Sekreter Yardımcıları Rabab Fatima ve Rosemary DiCarlo ile ayrı ayrı görüşmeler gerçekleştirdi. Görüşmelerde, Avaza'da düzenlenen Üçüncü BM Karayla Çevrili Gelişmekte Olan Ülkeler Konferansı (LLDC3) sonuçlarının uygulanması, Avaza Siyasi Deklarasyonu ve 2024-2034 Avaza Eylem Programının hayata geçirilmesi ele alındı.

Taraflar, sürdürülebilir kalkınma ve barış inşası alanlarında BM ile işbirliğini güçlendirme konusundaki kararlılıklarını vurguladı. Ayrıca, BM Orta Asya Önleyici Diploması Bölge Merkezi'nin bölgesel güvenin artırılmasındaki rolü öne çıktı.

Türkmenistan – Küba Dışişleri Bakanları Görüşmesi; 22 Eylül 2025'te BM Genel Kurulu oturumları kapsamında Türkmenistan Dışişleri Bakanı Raşid Meredov, Küba Dışişleri Bakanı Bruno Rodríguez Parrilla ile bir araya geldi. Görüşmede, iki ülke arasındaki siyasi, ekonomik ve insani ilişkilerin mevcut durumu değerlendirildi.

Taraflar, uluslararası kuruluşlar çerçevesinde işbirliğini güçlendirme ve Dışişleri Bakanlıkları arasındaki temasları yoğunlaştırma konusunda mutabık kaldı. Ayrıca sağlık, tarım, spor ve turizm gibi alanlarda ortak projeler geliştirme olanakları ele alındı. Görüşme, ikili ilişkilerin güçlendirilmesi yönündeki karşılıklı iradenin teyidiyle tamamlandı.

İran-Türkmenistan Elektrik İşbirliği; İran, Türkmenistan'dan elektrik ithalatını önemli ölçüde artırmayı hedefliyor. Bu konu, İran Enerji Bakanı, TAVANIR (İran Elektrik Üretim ve Dağıtım Şirketi) CEO'su ve İslami Danışma Konseyi üyelerinin katıldığı üçlü bir toplantıda ele alındı. Mevcut durumda İran, kuzeydoğu illerinin artan enerji ihtiyacını karşılamak için Türkmenistan'dan yılda yaklaşık 2 milyar kilovatsaat elektrik ithal etmektedir. Taraflar, Mayıs ayında üçüncü Meşhed-Mary enerji nakil hattının inşasının hızlandırılması konusunda anlaşmaya varmış; bu hattın, iki ülke arasındaki enerji iş birliğinin en önemli girişimlerinden biri olduğu vurgulanmıştır. Görüşmelerde, projelerin zamanında tamamlanmasının ve iş birliğinin güçlendirilmesinin her iki ülke için stratejik öneme sahip olduğu ifade edilmiştir.

3 Aylık Dış Temsilcilik Raporu 2025 Yılı 3. Çeyreği

Atamalar; Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov, Nazar Halnazarovich Agahanov’u önceki Bakan Yardımcılığı görevinden alarak Ticaret ve Dış Ekonomik İlişkiler Bakanı olarak atadı. Dovrangeldi İşanguliyev, Türkmenhimiya Devlet Kurumu Başkanlığı görevinden alındı. Kurumun geçici başkanlığı, Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı Tangırlı Atayev tarafından yürütülecek.

2- DIŞ TİCARET

A- Türkmenistan Dış Ticaretinin Genel Görünümü

	Ülkenin Toplam İhracatı *	Türkiye'nin Ülkeden İthalatı	Tr Pay (%)	Ülkenin Toplam İthalatı *	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı	Tr Pay (%)**	Türkiye-Ülke Arası Toplam Dış Tic. Hacmi
2019	11.100.000.000	600.888.732	5%	5.800.000.000	744.669.674	13%	1.345.558.406
2020	7.700.000.000	671.463.000	9%	5.900.000.000	786.952.000	13%	1.458.415.000
2021	10.300.000.000	1.071.983.000	10%	6.200.000.000	984.972.000	16%	2.056.955.000
2022	14.700.000.000	1.002.757.000	7%	7.300.000.000	1.100.202.000	15%	2.102.959.000
2023	13.100.000.000	1.659.919.390	13%	7.600.000.000	1.011.628.802	13%	2.662.882.000
2024	12.100.000.000	1.070.507.947	9%	7.700.000.000	1.096.462.048	14%	2.166.969.995

*Türkmenistan Yatırım Forumu ve TEİF2025'te Türkmen yetkililer tarafından açıklanmıştır.

**Türkmenistan verilerine göre Türkmenistan'ın Türkiye'den ithalatı daha yüksek bir değerde olduğundan TR'nin payı tabloda görünenden daha yüksektir.

B- Türkmenistan Aylık Dış Ticaretinin Görünümü

	2023 Ülkenin Toplam İhracatı	2024 Ülkenin Toplam İhracatı	2024 Türkiye'nin Ülkeden İthalatı	2025 Türkiye'nin Ülkeden İthalatı	2023 Ülkenin Toplam İthalatı	2024 Ülkenin Toplam İthalatı	2024 Türkiye'nin Ülkeye İhracatı	2025 Türkiye'nin Ülkeye İhracatı
Ocak			36.581.842	105.633.052			73.905.194	85.805.210
Şubat			73.610.178	71.512.724			78.782.791	80.050.407
Mart			120.289.744	91.266.216			77.469.104	104.378.408
Nisan			129.693.353	107.076.092			64.348.802	97.610.868
Mayıs			85.079.382	111.140.509			93.553.688	113.404.441
Haziran			130.734.577	104.142.565			83.019.467	113.519.458
Temmuz			133.077.406	29.906.679			108.369.051	125.820.991
Ağustos			125.737.306	39.137.314			111.859.911	127.519.284
Eylül			86.514.831				96.035.659	
Ekim			63.462.822				100.010.714	
Kasım			34.100.084				91.279.686	
Aralık			51.626.422				117.827.981	
Toplam	13.100.000.000	12.100.000.000	1.070.507.947	659.815.151	7.600.000.000	7.700.000.000	1.096.462.048	848.109.067

3 Aylık Dış Temsilcilik Raporu
2025 Yılı 3. Çeyreği

C- Türkmenistan Dış Ticaretinin Ürün Bazlı Görünümü

Ülkenin Dünyadan İthalatında İlk 10 Ürün (bin \$)*				
GTİP Kodu	GTİP Adı (Türkçe)	Yıllık		2023/2024 Değişim (%)
		2023	2024	
851713	Kablosuz ağlar için akıllı telefonlar	257.982	126.368	-51
880240	Boş ağırlığı > 15.000 kg olan uçaklar ve diğer motorlu hava taşıtları (helikopterler, . . . hariç)		77.993	
300490	Terapötik veya profilaktik amaçlı, karışık veya karıştırılmamış ürünlerden oluşan ilaçlar,	66.512	68.822	3
890510	Tarak gemileri	23.433	59.284	153
730429	Petrol veya gaz sondajında kullanılan türden, dikişsiz, demir veya çelikten muhafaza boruları ve borular (... hariç)	53.657	58.135	8
020714	Gallus domesticus türündeki kümes hayvanlarının dondurulmuş etleri ve yenilebilir sakatatları	28.268	47.394	68
730511	Petrol veya doğalgaz boru hatlarında kullanılan, dairesel kesitli ve dışta . . . bulunan hat borusu	493	46.597	9.352
0271019	Petrol veya bitümlü minerallerden elde edilen, biyodizel içermeyen orta yağlar ve müstahzarlar,	54.124	46.163	-15
730890	Demir veya çelikten yapılar ve yapı parçaları (köprüler ve köprü bölümleri hariç)	79.996	43.509	-46
848180	Borular, kazan gövdeleri, tanklar, fişlar veya benzerleri için cihazlar (basınç düşürücü vanalar, . . . hariç)	43.874	40.864	-7
Ülkenin Dünyaya İhracatında İlk 10 Ürün (bin \$)*				
GTİP Kodu	GTİP Adı (Türkçe)	Yıllık		2023/2024 Değişim (%)
		2023	2024	
271121	Gaz halindeki doğal gaz	10.870.204	10.835.210	-0,3
271019	Petrol veya bitümlü minerallerden elde edilen, biyodizel içermeyen orta yağlar ve müstahzarlar, . . .	2.695.913	1.422.219	-47
310210	Üre, sulu çözelti halinde olsun veya olmasın (tablet veya benzeri şekillerde veya ambalajlarda olanlar hariç)	455.202	317.113	-30
270900	Petrol yağları ve bitümlü minerallerden elde edilen yağlar, ham	377.665	240.117	-36
271600	Elektrik enerjisi	121.871	228.144	87
310420	Gübre olarak kullanılan potasyum klorür (tablet veya benzeri formlarda veya ambalajlarda olanlar hariç)	136.440	131.236	-4
520512	Ağırlıkça >= %85 pamuk içeren ve doğrusal . . . olan, taranmamış elyaflardan oluşan tek pamuk ipliği.	82.546	62.573	-24
280120	İyot	36.018	53.390	48
271320	Petrol bitümü	35.892	46.302	29
070200	Domates, taze veya soğutulmuş	43.980	43.082	-2
Kaynak: Trademap				

3. İKİLİ TİCARET

A- İkili Ticaretin Ürün Bazlı Görünümü

Türkiye'nin Ülkeye İhracatında İlk 10 Ürün				
Tarife Pozisyonu	Tarife Pozisyonu Adı	2024 Ocak-Ağustos (\$)	2025 Ocak-Ağustos (\$)	Değişim (%)
854449	Bağlantı parçaları takılmamış diğer elektrik iletkenleri; izole edilmiş, gerilimi <= 1000 v	17.839.631	41.754.537	134
730890	Demir/çelikten diğer inşaat (94.06 pozisyonundaki prefabrik yapılar hariç), diğer inşaat aksamı ve i	24.850.405	39.322.442	58
940690	Prefabrik yapılar; ahşaptan olanlar hariç	20.301.665	19.436.484	-4
850213	Dizel veya yarı dizel elektrik enerjisi üretim (elektrojen) grupları; çıkış gücü > 375 kva	13.197.594	17.377.722	32
853710	Elektriğin Kontrol/Dağıtımı İçin, 85.35-85.36'daki İki/Daha Fazla Cihazla Donatılmış Tablo, Pano, Sa	14.943.131	15.174.123	2
842449	Tarım veya bahçecilik için sıvı veya toz halindeki maddeleri püskürtmeye yarayan mekanik cihazlar; p	973.419	14.423.832	1.382
848180	Borular, kazanlar, tanklar, depolar ve benzeri diğer kaplar için diğer musluklar, diğer valfler, vb.	7.627.561	12.910.163	69
271019	Diğer yağlar ve müstahzarlar	9.568.206	11.486.828	20
853690	Elektrik devrelerinin anahtarlama/korunması veya elektrik devresine/devresinden bağlantı yapmaya	1.634.901	10.555.433	546
842482	Tarım veya bahçeciliğe ait sıvı veya toz halindeki maddeleri dağıtmaya veya pülverize etmeye mahsus	2.318.932	8.976.682	287
Türkiye'nin Ülkeden İthalatında İlk 10 Ürün				
Tarife Pozisyonu	Tarife Pozisyonu Adı	2024 Ocak-Ağustos (\$)	2025 Ocak-Ağustos (\$)	Değişim (%)
271019	Diğer yağlar ve müstahzarlar	664.798.308	392.205.905	-41
271121	Doğal gaz (gaz halinde)		115.276.388	
310210	Üre	37.697.108	55.425.894	47
310420	Potasyum klorür	21.358.689	27.367.249	28
520512	Tek kat pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç); pamuk >= %85, penyelenmemiş liflerden, 232.56<=desiteks <	38.734.743	21.165.867	-45
520532	Çok katlı/katlı bükülü ipl. (dikiş ipliği hariç); pamuk >= %85, penyelenmemiş, 232.56<= desiteks<714	4.029.318	11.409.149	183
390210	Polipropilen (ilk şekillerde)	17.861.529	8.878.910	-50
520299	Diğer pamuk döküntüleri	3.177.332	3.586.921	13

3 Aylık Dış Temsilcilik Raporu
2025 Yılı 3. Çeyreği

410150	Siğir (buffalo dahil) ve at cinsi hayvanların ham post ve derileri; ağırlık >16kg	4.972.843	3.220.627	-35
520812	Bez ayağı; ağartılmamış, pamuk >= %85, 100gr < m2 <= 200gr	5.903.435	2.983.523	-49

DEĞERLENDİRME

2025 yılının Ocak-Ağustos dönemine ait dış ticaret verileri, Türkiye ile Türkmenistan arasındaki ekonomik ilişkilerin artan bir ivmeyle geliştiğini göstermektedir. Bu dönemde Türkiye'nin Türkmenistan'a yaptığı ihracat, bir önceki yılın aynı dönemine göre %22,7 oranında artarak 848 milyon ABD doları seviyesine ulaşmıştır. 2024 yılının ilk sekiz ayında bu rakam 691 milyon ABD doları idi.

İhracattaki bu yükselişte özellikle 39., 73., 76., 84. ve 85. fasıllarda yer alan plastikten boru ve hortumlar, demir/çelik veya alüminyumdan inşaat malzemeleri, elektrik devreleri aparatları, makine parçaları, elektrik iletkenleri, tarım ve bahçecilikte kullanılan cihazlar etkili olmuştur.

Türkmenistan'dan Türkiye'ye yapılan ithalat ise aynı dönemde 660 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiş ve 2024 yılının aynı dönemine göre % 21 oranında azalmıştır (2024: 835 milyon ABD doları). Özellikle gemi yakıtı ithalatımızda yaklaşık 273 milyon USD tutarında düşüş yaşanmıştır.

Toplam dış ticaret hacmi bir önceki yıla göre % 1,2 oranında azalarak 1.508 milyon ABD doları meblağında gerçekleşmiştir.

Söz konusu dönemde Türkiye, Türkmenistan ile yaptığı ticarete 188 milyon ABD doları tutarında dış ticaret fazlası vermiştir. Bu rakam, 2024'ün aynı dönemindeki 143 milyon dolarlık açıkla kıyaslandığında dış ticaret dengesinde Türkiye lehine önemli bir iyileşme olmuştur.